

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XV

Reus, Diumenge 11 de Mars de 1900

Núm. 3.513

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, llografa Mallofré, carrer Junquera, 6.
No's retornen los originals encara que no's publiquin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 1
En provincias trimestre. 3'50
Extranjer y Ultramar. 7
Anuncis, á preus convencionales.

Farmacia Serra

12 ANYS de continuadas curacions y d' una
acceptació general, son las millors
probas pera demostrar que 'l
XAROP SERRA
es lo millor remey pera combatre per cró-
nica y rebelde que sia tota classe de.
TOS

La que paga més
contribució de la pro-
vincia.

Impresions

(FRAGMENT)

... y ja feya dias que 's desprenian fullas dels arbres propers al riu. Pressentian la tardor que s' atansava, poch á poch-depressa, com s' opera l' eterna transformació de tot lo del mon. A cada nova aubada que jo anava á aquell lloch á presenciar y á gaudir, lo vert fullám dels xops apareixia més descolorit, y 'l riu com sempre, ab sa tremolor, feya camí, arquejant á son pas las erbas que 's crien vora l' aygua; l' aygua del riu, vistjera constant é incansable, que rodeja 'ls turons, buscant las devalladas, anyoradissa de las onadas del mar que, al véurela arribar, la abrassan y ab ella 's confonen ab un bes sens terme....

Deixavan los branquillons las fullas, los deixavan remorejant con sí'ls dessin l'adeu per sempre, y'n queyan molts al riu... al riu que las esperava per durlas á enterrar, gronzantlas amorosament, com per ferlas oblidar de la brisa primaveral y de la rosada que las acariciá y humiteja á la matinada de la seva naixensa.

Riu avall, navegant tant tost en línea recta com al través, ensepegant ab las pedras que suran y ab las que no 's veuen, avansá una rama d' arbre, una rama seca, una rama morta. Detinguda en un recolze del riu, vaig observar que, agarrat encara á un ángul que formava 'l brancatje, hi havia un niu, un niu fret, desteixit, pero ab plomiscall encara.

La fullaraca s' aná amuntegant junt á la rama; l' aygua portá un escardot que ensepegá ab lo niu, el qual se despenqué del branquilló y desaparegué entre els remolins de la rinhada.

Passaren dias y seguiren cayent dels arbres las fullas secas, y tantas ne queyan y 'n venian tantas de las llunyanas árbredas, que arribaren á cubrir de part á part lo riu: pareixia un riu de fullas.

S' apagá 'l sol al buf del vent que arrossegá als núvols; després, passá gisclant un vol d' aurenetas que 's perderen de vista, amunt, molt amunt. Me va semblar que 's ficavan al cel....

† HORTENSI GÜELL.

Desdeny

Amor, bella nineta, vaig jurarte,
be ho tinch present;
amor que tú jurares correspondrem
eternament,
mes ¡ay! que 'l goig intens que abdós sentiam
aquells moments
serveix no mes ¡ingrat! per darm pena,
greu sufriment.

T' aymava com t' estimo; ab la follia
del cop primer,
y veyá en tas miradas ardorosas
de gloria un cel,
un cel rublert de ditxas infinitas,
ventura, y pler
que tú, dona estimada, m' oferias
ab goig immens.

T' aymava, si; t' aymava y vaig jurarto
p' el nom de Dèu:
¡t' aymava com s' estima una vegada!
¡com no 's pot mes!

t' aymava, nina hermosa, y quant jurant'ho
caigui á tos peus,
llavors plena d' amor, enamorada,
vas dar-me un-bés.

¡Un bés! oscul sagrat que va enlayrarme
fins dalt del cel;
dols llas ab que l' amor volia unirnos
per sempre mes.
Després vaig prodigarte mil caricias
d' amor encés
en tant que ab goig immens tú pantejaves
com l' aucellet...

Mes ¡ay! los temps de ditxa y de ventura
¡que passan prest!
son breus com la bellesa de las rosas
que 'l vent marceix,
com ellas dins ton pit s' ha marcit, nina,
l' amor immens
que creya en ma follia b'bia d' esser
term com el meu.

Avuy tot ha finit, puig ton despreci
mon cor sofreix,
¡n' ha omplert la nuvolada 'l cel de ditxa
que veyá ensemps!
y moro ab ton olvit; mon cor sens forsas
desfallirs' sent:
voldria jo olvidarte y es inútil,
¡t' estimo més!

ANGEL CERVERA SEGURA.

Barcelona Febrer del 1900.

"Teatre d' aficionats"

Aquest es lo titol que ha donat en Narcís Oller á un volúm de mes de 350 planas contenint un *Prolech* del autor; *Advertencias útiles* pera 'ls aficionats; cinch comedietas tituladas «La Novela de una noya», «La casa vella», «Lo Marit que dorm», «Qui tant tiva fá dos caps», «Qui no 'n té se 'n busca» y 'ls monó-lechs «Un viatge á ***», «La Grossa», «Los Pantalons» y «Médico-Cirujano».

Lo que ab aquesta obra pretén son autor queda explicat en lo prólech de la mateixa.

Se tracta d' aprofitar en benefici del art totas las ocasions possibles escrivint pera 'ls aficionats de saló.

No pensém posarnos á criticchs del mestre. En Oller nos mereix respecte. ¿Y com nó, si per hont sa ploma corre hi deix estampat lo sagell de puresa del llenguatge de nostra parla catalana?

Peró hem d' observar que, aquesta vegada, s' ha estalviat la feyna d' originalitat, puig casi tots los traballs qu' enclou lo volúm son fills d' enllá 'ls Pirineus, y, á nostre entendre, tenint, com forsa ne hi hi ha, material á casa, no 'l calia anar tant lluny per astellas, ni menys obligarse á barrejarnos los noms estrangers ab lo nostre floreixent idioma, *verje* encara, 's pot dir, si se 'm accepta la paraula (ó la frase, que diria un académich) y per lo mateix que nostra parla 's troba en la joventut de son renaixement, deuria haver procurat allunyar-se del vici del recurs d' aquells que no valen ni son tant llegits com en Oller, únich motiu per lo que 'ls hi es quelcom dispensable la falta.

No creguin, per xó, que la traducció y adoptació

á nostras costums no mereixi tot elogi, si, senyors; lo mereix: la má del mestre fins en los productes del proxim hi deix raigs d' ingeni y sobre tot aquella cultura de llenguatge que tant distingeix al autor de L' Escanya-pobres, La papallona, La Febre d' or, Las Notas de color, y tantas altras.

Mes, hauria pogut prescindir del fruyt del jardí vehí. Be, que trasplanti l' arbre, pero sigui 'ab la sava del nostre terror que fructifiqui.

Ell mateix ho diu en lo prólech: «Sols per dar l' exemple, hi afegím nosaltres quelcom de cullita propia». Donchs, sent aixís que hi han flors de casa, ¿perqué no ho son totas?..

A part d' aixó, condemnable sempre mentres hi hagin tant bons cultivadors de la llengua y costums catalanas, «Lo teatre d' aficionats» está compost de las esmentadas obretas totas ellas de bon gust y fá-cil ejecució y que, com las demés produccions del eminent novelista catalá, se fá recomanable.

Y, avans de posar terme á aquestas raillas, per-matissimament, per l' exemplar que'ns ha enviat y dedicatoria ab que ha tingut la amabilitat d' acompanyarlo.

J. F. y G.

La grossa

Aquest monólech es un dels quatre que figuran en lo «Teatre d' aficionats» y un dels tres que apareixen com á originals del autor. Nosaltres hem cregut oportú reproduhirlo en nostras columnas, pera apoyar nostra afirmació de que li sobra ingeni al escriptor catalá pera no ampararse, com ho fá, en las produccions extran-geras.

Jatji 'l lector de bon gust:

L' autor surt ab lo barret als ulls, cara de son y ab las mans á las butxacas: fá després un gran badall, se frega las parpellas ab los punys closos y manites-tante desagradablement sorprés de veures devant del públich diu:

De segur que vostés ja 'm coneixen també, oy? May hauria dit la forsa que té un diari, lo que pot una simple gazetilla. Malehit sia qui 'ls vá inventar!

Je era un home obscur, un de tants com se 'n passejan per la Rambla, despullat d' ambició de gloria y popularitat, que vivia felís en un quart pis del carrer del Carme, ab la rendeta que 'm denan las botigas y pisos de la mateixa casa y las vinyas que tinch á Premiá. Ningú 'm sabia allí dalt, y ab cent drets al mes que 'm redituen las fincas, hi tenian l' home mes felís del mon. Dormia dotze horas diarias, menjava tranquilament... (ja haurán comprés que soch solter) passejava, jugava als escachs ó *ajedres* ab un company tan estalviador com jo, me passava la vetila al Ateneu tafanejant diaris y revistas, y fora 'ls tres ó quatre cops al any que anava al teatro per alguna obra afortunada, á las onze ja era al lit. Aquesta flaca per dormir m' havia incapacitat pera 'l treball y 'l matrimoni, —pron que ho sé. Peró jo modest com era, més m' estimava vegetar á la ombra y dormir dotze horetas diarias, que no pas passar penas y treballs pera ferme més posició y dar-me importancia. No tinch pares ni germans: á qui faig mal? A ningú. Donchs que treballin, que 's multipliquin, que lloytin els quins vulgan multiplicarse, los que tenen obligacions que cumplir La major ó menor prosperitat teva, vaig pensar jo, l' encomanarás á la sorti. Vaig reglamentar la meva vida.

y... de tant en tant, prenia un dècim, com pera facilitar a la Providencia 'l medi de mostrar-se generosa ab mí, si de cas volia serho.

Peró qu' anys y panys fentse la sordal Ja dubtava d' ella: ja comensava a creure que no treuria 'l mes petit premi en tota la vida: que la tal Providencia s' havia proposat castigar la meua peresa, sens tenir en compte si jo 'n podia ó no usar honradament... quan volhiaquí que, avuy fa vuyt dias, encara no entro á la perruqueria, lo dependent qu' acostuma afeytarme 's posa á oridar: «Alas, senyor Martí, amigol» (Vaja, ja ho saben vostés que 'm diuh Martí. Malehits diaris!) «Quina gangal Quina xaripal Ja ho refrescarém, oyi?» —Cada barber deix la navaja, cada paient la cadira, tots m' enroudan, tots se 'm menjan ab els ulls, uns á mitj afeytar, d' altres á mitja tonsura, d' altres ab la barba plena de savonera... y jo, més vermell que un perdigot, vinga rodar el cap d' assí d' allá, preguntant casi sense veu: «Be, que es aixó? Que es aixó? El dependent, ríhent: «Mira com se fá 'l desentés! El seu amo: «Si que se 'l fal Oh, no li val senyor Martí, no; ho hem de refrescarho Coro general: «No hi vol saber res, no hi vol saber res.» L' un: «Que llarch! L' altre: «Que tatzel! Aquest: «Fa l' ornit! Aquell: «Vol amargarhol! Tot un munt: «L' enhorabona, senyor Martí! Per molts anys! L' enhorabona!» (Pausa).

«Be, però,—puch arribar á exclamar á la fi, tot deixantme caure á la cadira y aixugantme la suhor d' engunia que 'm fblava per la corona del cap,—que s' empatollan, si 's pot saber? Els hi jaro que, jo pobre de mí, no dissimulo, que... ni... sé de que se las hauben, oréguin.»

«Eyl eyl eyl»—Encara hi va haver uns riota, un escándol, fins que aquell dependent que m' afeyta y que coneix un xich més la meua serietat perque ja séb que, quan me té entre mans, agafó 'l diari y no 'l deixo enrahonar mal que pateixi... aquell dependent, diuh, me compareix ab un feix tremendo de diaris y, signautme un telegrama d' un d' ells, esclama: «Vén véu, lo número 12,345 com ha tret la grossa? Tets, tots aquests diaris ho duhen. No 's pot donchs dubtar. Cal—si quan jo vey a queixa combinació tan senzilla y hermosa d' un dos, tres, quatre y cinch seguits, ja 'm sabia greu véndreli aquell dècim. Lo cor ja 'm deya que duya sort. Los 60.000 duros que vosté ha tret, á n' aquesta hora ja serian mens!» (Pausa).

tots los calderers de la Maquinista reblant claus, hi hauriam armat el xibari de martelladas que m' hi sentia. Lo cap se 'm partia, me voleyavan pels ulls aixams de llumanetas. «Vaja, ne fem bromas, no fem bromas!»—no més vaig dir, aixís, com demanant pietat. Una suhor freda m' amará de cap á pens, y tot aquell feix de diaris se 'm ha escorrer dels genolls, sens que ni esma hagués tingut de mirarmen tan sols un. (Pausa).

Perque no ho saben, vostés, lo que 's treure la grossa ó una part d' ella, no ho saben. Dexa un cobriment del cor! Qué sé jol... Ve tant poch preparat per més qu' un hi haja posat l' intenció y l' esperansa al pendre 'l bitllet, que... vaja... un se queda espalmat... un ho ven, un ho toca y... un no ho creu. Els dubtes que se 'm van ocorrer! Las pors que 'm van agafar!... D' aquell dia ensá que no dormo! En ma vida hauria dit que la simple enunciación de la riqueza donés tantas pors, tants mals de cap, tant trastorn! Oh, que... els hi juro... que, si ho sé, no compro 'l dècim. (Pausa y cambi de id.)

No diré que, si aixó estés més ben organísat, un no 's fés paga del esglay que reb, el dés per ben empleat y fins arribés á aconcelláshi la probs; però tal com ho tenim ara... no pot anar, no pot anar; la rifa talmes es immortal. Jo no sé si 'ls qu' han escrit articles sostenintho aixís, han tret may un premi que valgui la pena. Creuré que nó. Però si no ha sigut l' enveja lo que 'ls ha inspirat aquest odi que manifestan á l' institució, créguin qu' han tingut bon cop d' ull. Lo que hi há, es que, potser, exageran massa demanant la supressió. Aquets, qu' escriohen, solen pecar... de massa absoluts. Al demanar que 's posi un article al Códich castigant debó, debó, al qui s' atreueixi á divulgar per escrit ó de paraula 'ls noms dels afortunats, n' hi hauris prou. Aquí esrá 'l pot de la confitura: aixó es lo que fá falta, aixó! Sense aixó, la rifa es immoral, obertament immoral; perque del agraciats ne fá un desgraciats. Lo qual, com está vist, es contrari al fi moral de la rifa. Que treguin un dia aquells escriptors una sort un xich grosseta y 'm sembla que serán del meu parer. No ho creuhen? Ja ho veurán: els dinés venen bé á tothom; els de la rifa no son pas robats; tothom los hi ha posat ben voluntariamente. Lo immortal, donchs, no es la rifa en sí, sino lo que's fa ab qui tren la grossa, l' explotació indigna de que es obgete, la falta de caritat ab que 's tracta

á un home que acaba de passar un esglay mortal, pera obtenir una quantitat que tants d' altres obtenen seus esglay ni rebombori de cap menal

Vé en els diaris de la tarde un telégrama anunciand el primer premi... «Qui l' ha tret? qui l' ha tret? qui l' ha tret?» Y qué n' han de fer, veyám! Donchs, els del ofici, els quins més haurian de collar, per alló del secret professional, son els que més corren á zarrárho. Bitlletayre y administrador, ja no tenen prou oamas pera arribarse á totes las redaccions dels diaris á esbombar el nom ó noms dels agraciats, per alló de que, ab l' excusa d' en Pau en Pere s' escolfo. Qué 'ls hi oconvé á n' ells? Que 's parli de la rifa, que sápija tothom d' ahont ha sortit, qui ha venut el bitllet afortunat, á fi de que 'ls supersticiosos se fassin parroquians d' ells, al menos per la temporada que 'l supersticiós sol ser constant. Y tot fent parlar els diaris dels quins han tret la grossa, y explicarne historias y llegendas pera que 'l públich segueixi pensant en la rifa, ells van fentse la gran propaganda de franch. Qué 'ls hi sembla? Aixó está ben fei? (Pausa.)

D' allavors ensá, l' agraciats está perdut. El seu nom, la seva adressa, passen de boca en boca, obrint en la dels ganduls y famolenchs una salivera qu' esgarri. Tot per l' abús de la prempsa, pel poder de la gacetilla! Malvinatge qui las va fundar!

Aquí tenen el meu cas, per exemple. Avuy fa vuyt dias que sé que vaig treure la rifa; no n' he tocat encara un clau, perque... ay, d' aquí que pagarán!... Vaig perdent dias y dias d' interés del capital y... ay, si sabessin lo que m' han arrencat ja de la butxaca!... Fa feradat. Per ara, lo qu' he tret es molt diner y molt fel per la boca. La sort no l' he vista en lloch. May hauria dit que 60.000 duros, que no he pogut sospesar encara ni en bitllets, pesessin tant. Si hagués tret els 60.000, encara ho comprendria. Aixó ja val la pena. El qui 'ls treu y ha fet tant com jo, s' haurá esperat potser menes que jo, ha passat igual perill que jo... y no obstant, 60.000! Tira peixet! Ell pla se 'n pot ben riarel Pero 60.000, qué son per ventura? No més que la dècima part, no ré, una porquería que la té tothom! Si 'ls trech ab un altre premi que no fos el primer, ó'ls faig treballant ó jugant á la bolsa, ningú ho sab. Donchs, que venen de l' intern, que 'ls he robat aquets 60.000, que m' han de dar tant de torment?

El capgirell que m' han ocasionat, va comensar ja per casa. Quan las criadas van saber pe 'l diari... (si, pe 'l causant de tot!) que jo havia tret la rifa, ne volen de gresca? La cuynera fins va tirar plats en l' ayre; al entrar, va saltarme al demunt tan engrescada, que, si no m' aparto, me fá un petó. Es clar: com qu' es ella qui principalment l' ha tret! De l' endemá ensá, si se l' escoltan, tot, tot s' ha anat encariant. Mè sembla que 'm farà uns comptes al acabar la quinzana! Y aixó que, además del vestit que li vaig prometre, li he tingut de regalar deu drets y una cotilla, pera que no s' engelosís de la cambra que va ser tan boca-molla la ximpla.

El timbre?... el timbre de la porta no para. Tothom hi vé per diners. El sastre, el camiser, el sabater, l' estorer, el sombrero, el porter, el vigilant, el sereno, el carter, l' escombriayre, la bugadera, que ja m' havian felicitat per Sant Tomás, han volgut repetirme las sevas mostrars d' afecte; y no son poch los que encara se 'n han refunfunyat á tractarme d' erna perque no més los hi he dat un duro. Derrera d' ells, la corrua de sabristas ha sigut y es encara interminable:

Tinch!

—Senyoret: una senyora que dú aquesta carta.

—Té, donali un duro y que se 'n vagi aviat; no vull que 'm conegui.—

Tinch!

—Senyoret: un jove magre, magre, que li entregui aquesta targeta.

—Té; que se 'n vagi, que se 'n vagi.—

Tinch!

—Senyoret: un home alt, farrenyo, ab ulleras y capa, que diu que s' enteri d' aquest expedient.

—Un expedient á mí? Vés, vés, tórnali y donali aquest duro. No l' has fet pas entrar á la sala? Cuyta, cuyta, que se 'n vagi.—

Tinch!

—Senyoret: un home que li du aquest quadro de suro tan hermós.—

Tinch!

—Un pintor que li regala aquestas petxinas y aquets plats.—

Tinch!

—Vegí, que m' han entregat aquesta figura de terrissa y una carta.—

Tinch!

—Hi ha un senyor que du un gran abrich de pells y que m' ha dit en castellá, que l' ha de veure.

—Un castellá ab abrich de pells m' ha de veure á mí? Té, si, ara hi corro; donali una pesseta.

—Una pesseta! A un senyor que du unes pells tan ricas!..

—Una pesseta 't diuh! Corra. Qué sabs tú de pells? Son de ounil tenyidas, ó tot lo més de got.—

Y aixís tot el dial (Pausa.)

Me desespero y surto de casa... Pitjor que pitjor! Los coneguts me seuyelan als seus companyys com una bestia extranya, com un fenómeno de sórt. Los amichs me deturan pera felicitar-me y, com qui no vol la cosa, van empayentme de micos en micos cap algun casó pera refrescarho. Res, com si la rifa portés una constelació de onlers de ventre, que tothom necessita refrescos!

Me deixa aquest, sino refrescat, més lleuger do butxaos, y allavors m' atracon uns altres, que ja m' caplavan escolonats per derrera 'ls arbres ó al peu d' alguna escaleta: l' ex-condeixible arrubinat, per la desgracia, diu ell (jo ja sé que es pe 'l joch)... la excusidora, que no conech, d' una tia que se 'm va morir fa vint anys... l' ex-escribent de l' oncle, que se 'n va anar á Filipinas... l' ex-jutje de Sant Feliu, que 'm va conixer pe'l cólera... l' ex sogre de la dida, que 's va morir en acabar de criarme... tots els exs imaginables que ni jo recordo ni ells tampoch es recordavan de mí, tots, tots, l' un derrera l' altre, m' empaytan y 'm saquejan.

Si fugint d' aquesta persecució infensa, m' entorno á casa, gayre bé no hi puch entrar. Allí 'n veurian de frares y monjas, de rectors y vicaris, de presidents y presidentas de societats de beneficencia, l' un presentantme una llista plena de mils, l' altre festejantme pera una suscripció mensual, aquest demanantme que li ompli de llits la sala que té buyda, aquell, que si li puch pagar el campanar, un altre que si l' altar, el de més enllá la sagristia nova... Res, trioleras que no més valen uns quants mil duros cada una!... Com si ab 60.000 un pogués fer una ciutat nova!... Com si 'l que tren la grossa ó la part més nimia d' ella, com á mí m' ha succehit, vingués condemnat á passar lo perill de mort, no més que pe 'l gust de darho tot als altres y, després, anar á captar!

Qui 'n té la culpa sino 'ls diaris? Ah, nó, nó: si may prenen bitllet y no s' ha posat encara aquell article al Códich, no desitgin pas la grossa. El gran perill de la tranquilidad intima es la popularitat. D' aquell dia ensá que no dormo. Aquellas dotze horetas de delicia volaverunt! Créguin, créguinme: treure la grossa no es sort, es paga.

NARCÍS OLLER.

CRÓNICA

Observacions Meteorológicas del dia 10 de Mars de 1900 FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'observació	Barómetro aneroide	Grau d'humiditat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Observ. particular.
9 m.	769	68		42	Ras	
3 t.	760	62				

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS	
	Máxima	Minim.	Ter. tip.	direcc.	classe	can.
9 m.	Sol. 27	4	12	E.	Cumul	0'4
3 t.	Sombra 18		16	SE.		0'4

Hem tingut ocasió d' admirar en los tallers que nostre amich D. Enrich Oliva té establerts en lo carrer de Llovera, un plans, projecte d' un magnífich menjador estil renaxement espanyol del sigle XVII.

Lo referit projecte, que com es natural la part tal volta la mes principal es lo mobiliari, honra tant al artista que l' ha concebut com á la persona que l' ha encarregat, tota vegada que revela grans coneixements en l' art decoratiu.

De la correcció del estil no cal parlarne ni tampoch de lo que sens dupte será sa execució puig en lo personal que treballa en dits tallers hi hai verdaders artistas, á mes de que per altra part lo senyor Oliva te ben sentada sa fama tant en la direcció com en la execució dels treballs de la índole dels que 'ns ocupa.

En la visita feta en dits tallers, hem tingut ocasió de veure com donavan los darrers tochs á un riquíssim mobiliari de estil modern, de caoba cisellada, combinat ab filets daurats, destinats tots ells á una habitació-dormitori, per una distingida familia d' aquesta ciutat.

Los referits mobles honran en gran manera los tallers ahont han sigut construhits per lo qual lo propietari dels mateixos pot donarse per ben satisfet per cuent, en exemplars de la naturalesa dels referits las habitacions quedan embellidas fins al extrém de convertirlas en rivals de las mes sumptuosas que tenen alguns palaus d' Espanya y del extranger.

Ahir també la pròrroga que per la cobrança de la contribució s'hevia senyals, signent moltes les persones que tenint ganes de satisfer aquell tribut no pogueren ferho, ja que les oficines se tancaren a las dotze en punt, en lloch de tancar-se a la una com era costum.

No volém nosaltres entrar en lo que senyala la llei respecte a las horas de cobrança, siga com vulga y senyala que deu cobarse a las dotze, s'hi ha faltat perquè sempre s'ha cobrat fins a la una; y si senyala fins a aquesta hora, s'hi faltà abir.

Nosaltres creyém que faria molt be 'l senyor Re-caudador en otorgar un altre dia de pròrroga á fi de que puguin satisfer son tribut quants per sorpresa no pogueren ferho.

Ha mort ana d'ahir á Barcelona, shont hi tenia fixat son domicili, nostre amic y compatriota D. Tomás Martí Bosumba, mestre superior, y qui durant molts anys tingué colegi en nostra població.

Lo senyor Martí, no obstant d' haver deixat nostra població, continuava sent un ben reusenç no desperdiciant cap ocasió que se li presentés propicia pera visitar sa ciutat natal, de la que 'n conservava bons recorts.

En 1878 fou nombrat Administrador de Misericordia, càrrech que desempeñá fins al any 1894 en que s'ausentá, havent sigut substituït per D. Lluís Quer Cugat, premort fa poch.

Desitjém á D. Tomás Martí Bosumba un descans etern y doném á sa familia nostre pésam més sentit.

Aquesta nit tindrà lloch en la societat «La Palma» la inauguració de la temporada de Cuaremes, posantse en escena las comedias en un acte «Un barret de riallas» y «Castor y Polux» y la sarsueta «Lo primer dia», en las que hi pendrà part la distingida actriu do-nya Nens Canaval. La vetllada acabarà ab un ball-reunió.

Ahir encara 'l termómetro seguía marcant vuyt graus á la sombra, lo qual prova que la temperatura en aquets derrers dias se manté refrescant.

Molt contribuït á que ahir lo fret se sentís més, los nuvelots que corrian pel espay, tapant lo sol molt sovint y llargas estones.

La vaga de Palamós es tant general que s'han tancat totes les fèbricas, quedant sense treball més de 3.000 obrers tapers.

Per lo quadro dramàtic de la societat «Círcol Artístich Catalá» se posarán en escena en lo teatre de la mateixa las xistosas comedias en un acte denominadas «Las Carolinas», «Ensenyansa Superior» y «Mala nit», en la nit d'avuy dia 11. Acabarà la funció ab lo ball de costum.

Se reben desconsoladoras noticias dels perjudicis causats per las geladas d'aquets dias en los atmetllers, qual cullita, en varis pobles, s'ha perdut per complet.

També s'han gelat las flors d'alguns presseguers y albarcoquers primerenchs, que comensavan á brotar.

Per los dependents del resguard de Consums foren ahir decomisats 4 cortés d'aignardent y 2 hectólitres de sigrons per tractar d'introduhirlos sense pagar lo corresponent dret de consums.

Demá á las onze del matí tindrà lloch en la sala de Casa de la Ciutat, la reunió de representants dels pobles d'aquesta comarca pera tractar de la portada d'ayguas á aquesta ciutat y altres pobles. Dita reunió tenim entés que, dada la importancia del assumpto de que s'ha de tractar, se veurá molt concorreguda de representants y invitats.

Hem sigut invitats pera assistir al ball-reunió que tindrà lloch avuy á la nit en los salons de la societat «Círculo Republicano Histórico».

Agrahim l'ntenció. Lo recaudat en lo dia d'ahir en la Administració de Consums per diferentas especies puja la cantitat de pessetas 1067'53.

A corre-cuyta

Com oportunament haviam anunciat, ahir al vespre debutá en lo colissen de la Plassa de Prim, la companyia de novetats que tant ab motiu ha cridat l'atenció en totes quantas parts ha treballat.

Los números que componian la funció del últim vespre foren tots executats ab gran llimpessa produhint molts d'ells la admiració del públich que 's con-

gregá al Teatro Fortuny, sobre tots lo darrer, en que 'ls germans Casanell deixaren probat que sabon domi-nar ab gran facilitat las notas musicals arrenocantias de oue sevol instrument estrany.

Igualment foren aplaudits los travalls dels ciclistas Ariso y Miguelina; l'Homme Mouchoir, Mr. Romeu; lo Malabarista fantástich, Mr. Aizarah; Mr. y Mile. O'Dora y la bella divette Morroy, que cantá ab molt de gust y sab presentarse coma bona cultivadora de las taulas francesas.

Per lo que mereixen los artistas que ahir poguerem aplaudir, compreném que es molt conciosa aquesta ressenya dels seus travalls, pero no disposám de temps ni lloch suficient en lo present número, y repetintloshi nostre aplauso, los hi augurém, pera las successivas funcions, bon nombre de concurrents en premi á sos mérits.

JOPEGEN.

Secció oficial

Alcaldía Constitucional de la ciutat de Reus

Lo dia 20 del actual á las dotze del matí tindrà lloch en aquestas Casas Consistorials baix ma presi-dencia, per medi de plechs closos la subasta pera 'l servey de la neteja pública dels carrers y plassas de aquesta ciutat y establiments dependents del Ajunta-ment pel terme de cinch anys y ab la subvenció de 2000 pessetas anyals, ab subjecció al plech de condi-cions y al model de proposició que 's trobarán de ma-nifest en lo Negociat de Foment de la Secretaría Mu-nicipal.

Pera pendre part en la subasta los licitadors deurán presentar la cédula personal y 'l document que justifi-qui haver depositat en la Caixa Municipal la cantitat de 125 pessetas, com dipòsit provisional que s'elevará á 250, com á definitiu un cop hagi sigut aprobada la subasta pel Excm. Ajuntament.

Reus 10 de Mars de 1900.—L'Alcalde, Pau Font de Rubinat.—P. A. del A. C.—Lo Secretari, Joseph de Montagut.

Cambra de Comers

A tenor de lo que prevé l'article 23 del Reglament se convoca als senyors socis d'aquesta Cambra de Comers pera la assamblea general extraordinaria que se celebrará 'l diumenge dia 11 del corrent á dos quarts 7 de la tarde en lo local d'aquesta Cambra, arra-bal de Sant Pere, 47, pera procedir á la elecció de President de la Junta Directiva, vacant avuy per mort de don Lluís Quer, aixís com á la dels demás càrrechs que resultessin vacants.

Reus 9 de Mars de 1900.—Lo Vicepresident, Anto-ni Pascual.—P. A. de la J. D.—Lo Secretari general, Tomás Abelló.

Registre civil

del dia 10 de Mars de 1900

Naixements

Agustí Binimelis Cabré de Manel y Agustina.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Magdalena Muñoz Vergés, 18 mesos, Sant Vicens Alegre 51.—Mercé Sanahuja Esteve, 6 anys, Con-cepció 9.—Teresa Trillas Sougá, 15 anys, Sant Elías 18.—Esteve Rull Sabre, 40 anys, Montserrat 17.

Secció religiosa

Sant d'avuy.—Sant Eulogi.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesch

Avuy á las vuyt del matí tindrà lloch la Comunió general en Nostra Senyora del Carme y á las quatre de la tarde la funció mensual ab exposició de S. D. M. y després lo Mes de Sant Joseph, y 's continuarà la Novena de Sant Salvador.

Sant de demá.—Sant Gregori.

Proximament sortirà "La Ilustració Llevantina"

Revista dezenal d'arts, ciencias, literatura y actualitats.

Compendrá 'l moviment intelectual y polítich del mon enter, y, en particular, de Catalunya, Valencia, Mallorca y Rosselló. Estará á l'altura de las millors Ilustracions extrangeras.

PASTILLAS FONT

Cloro-Boro-Sodicas á la Cocalna y al Mentol

Son lo millor remey en las laringitis caterrals en general, amigdalitis y faringo-laringitis, tant exudativas com ulcerosa y granulosa; tos faríngea, ronquera, afonia y en general en las inflamacions de la gola, etc.

Dipòsit general. Farmacia de A. SERRA.—REUS.

De venta en totes las bonas farmacias y principals droguerías.

Secoló comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 9

De Liverpool y esc., en 17 dias, v. Soto, de 650 ts., ab efectos, consignat als Srs. Mac-Audrews y C." De Civitavecchia y Vinuroz, en 40 dias, bergantí gol. María Orero, de 332 ts., ab dogas. De Marsella y Barcelona, en 4 dias, v. Cabo Nao, de 1.213 ts., ab efectos, consignat á D. Marián Peres.

Despatadas

Pera Bilbao y esc., v. Cabo Nao, ab efectos. Pera Liverpool y esc., v. Soto, ab efectos.

Blosí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde del dia de ahir.

Table with exchange rates for various locations: Interior (74'01), Orenses (17'50), San Juan (60'40), Norts (90'25), Filipinas (90'25), Exterior (71'75), Paris (31'30), Madrid (85'87), Cubas del 86 (72'25), Aduanas (101'77), Ob. 5 0/0 Almansa (98'37), Id. 3 0/0 Franca (52'25), PARIS (GIROS), Londres (33'10).

Se reben órdes pera operacions de Bolsa Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas de tots los paissos.

Anuncis particulars

Mas

Ab caudal d'aigua propi.

Se 'n ven un, á un quart de la Ciutat; d' onse jor-nals de terra; que compta ab mina propia, y conducció d'aigues perfecta. Bon camí y casa, de construcció moderna; ab habitació pera pejesos y aseo de la finca; corral y dependencias pera 'l bestiar exta. exta. Pera informes dirigirse á l'imprenta.

CAFÉ CENTRAL

Per cessar en aquest negoci lo duenyo de dit esta-bliment, lo vendrá mitjantsant tracte personal. Pera informes al mateix duenyo.

Interessant als viticultors

CARTILLA RÚSTICA

PERA US DEL CULTIVADOR

DE LA

VINYA AMERICANA

PUBLICADA

Per la Redacció de «El Labriego»

Vista la bona acullida que ha meregut la primera edició d'aquesta CARTILLA RUSTICA impresa en idi-oma catalá, tota vegada que 's vegé agotada en un breu espay de temps, la Redacció de «El Labriego» cregué convenient proceder á sa reimpressió al castellá, deguda-ment aumentada.

Dita CARTILLA la forma un volumen en 8.º major de 140 páginas y 's ven al preu de 3 rals 1' exemplar en aquesta impremta.

Diversions públicas

Teatro Fortuny

GRAN COMPANIA DE NOVETATS

Duas grandiosas funcions pera avuy, diumenge, en la que hi pendrán part tots los artistas de la compa-nyia.—Tarde á dos quarts de quatre. Nit á las nou.—Entrada á localitat 3 rals. Id. al parais 2.

Imp. C. Ferrando, Plassa de la Constitució, 7.

Com fluidificants espectorants y treure la TOS

los CARAMELOS PECTORALS del METJE SALAS

A 150 pessetas caixa

A Reus D. ANTON SERRA, arrabal Santa Anna, núm. 8.

Societat general de transports marítims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Mars de 1900

Línea directa para 'l Rio de la Plata

Sortiran de Barcelona directament para Montevideo y Buenos-Aires los magnífichs y rápits vapors francesos

lo dia 11 de Mars lo vapor «Aquitaine»
lo dia 21 de » lo » «Italie»

LÍNEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortirá de Barcelona lo 27 de Mars lo grandió y acreditat vapor francés:

Les Alpes

Consignataris á Barcelona, RIPOL y C.^a, Plassa de Palacio.—Barcelona.

Servey dels trens de viatjers

De Mora á Reus

SORTIDA		ARRIBADA
4'49 m.	tren de mercancías ab cotxes de 3. ^a classe	7'54 m.
5'45 m.	tren exprés ab cotxes de 1. ^a classe.....	7'01 m.
8'44 m.	tren mercancías cotxes de 2. ^a y 3. ^a classe	12'31 t.
11'02 t.	tren correo ab cotxes de 1. ^a 2. ^a y 3. ^a classe	1'53 t.
5'23 t.	tren de mercancías ab cotxes de 3. ^a classe	8'48 n.

De Reus á Mora

SORTIDA		ARRIBADA
7'01 m.	tren de mercancías ab cotxes de 3. ^a classe	9'49 m.
1'26 t.	tren correo ab cotxes de 1. ^a 2. ^a y 3. ^a classe	3'14 t.
3'28 t.	tren de mercancías ab cotxes de 3. ^a classe	6'29 t.
7'03 n.	tren de id. ab cotxes 2. ^a y 3. ^a classe	10'06 n.
9'23 n.	tren exprés ab cotxes de 1. ^a classe.....	10'31 n.

De Reus á Barcelona

SORTIDA		ARRIBADA
4'43 m.	tren correo ab cotxes de 1. ^a 2. ^a y 3. ^a classe (1)	8'22 m. Línea Vilanova
4'43 m.	" " " " " " " " " " " " " " " " " "	9'44 m. " Vilafranca
7'09 m.	tren exprés ab cotxes de primera classe.....	9'24 m.
1'01 t.	tren de mercancías ab cotxes 2. ^a y 3. ^a classe	7'34 n.
1'59 t.	tren correo ab cotxes de 1. ^a 2. ^a y 3. ^a classe.....	5'08 t.
6'35 t.	tren mixte ab cotxes de 2. ^a classe (2).....	10'13 n.

De Barcelona á Reus

SORTIDA		ARRIBADA
5'25 m.	tren mixto ab cotxes de 2. ^a y 3. ^a classe (3)	10'17 m. Línea Vilafranca
9'54 m.	tren correo ab cotxes de 1. ^a 2. ^a y 3. ^a classe	1'04 t.
11'45 m.	tren mercancías ab cotxes de 2. ^a y 3. ^a classe	6'35 t.
1'55 t.	tren correo ab cotxes de 1. ^a 2. ^a y 3. ^a classe	5'08 t.
7'02 t.	tren exprés ab cotxes de 1. ^a classe.....	9'45 n.

Reus 1 de Juliol de 1899.

- (1) Trásbort á Sant Vicens.
- (2) Idem á Roda y Sant Vicens.
- (3) Idem á Sant Vicens y Roda.

ALTAS

Y

BAIXAS

para la contribució

Se 'n venen en la impremta d' aquest diari.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUSSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

Publicacions regionalistas que 's raben en aquesta Redacció.

«La Renaixensa», diari de Catalunya, «La veu de Catalunya», diari de Catalunya, «La Nació Catalana», Quinzinari de Catalunya, «L'Art del Pagés», quinzinari, «L'Aurora», mensual de Catalunya, «Lo Teatro Regional», setmanari de Barcelona.—«La Veu de Montserrat», setmanari de Catalunya, de Vich.—«La Costa de Llevant», setmanari de Catalunya, de Blanes.—«L' Orotó», setmanari de Catalunya, de Olot.—«Las Cuatro Barras», setmanari de Catalunya, de Vilafranca del Panadés.—«Lo Geronés», setmanari de Catalunya, de Girona.—«La Veu del Vallés» setmanari de Catalunya, de Granollers.—«El Vendrellina», setmanari de Catalunya del Vendrell.—«La Revista Gallega», setmanari de la Coruña (Galicia).—«Euskalduna», «Euskeazale», setmanaris de Bilbao (Biscaya).—«El Eco del Guadalupe», setmanari de Alcañiz (Aragó).

Ferrocarril económic de Reus á Salou

Servey de trens que regirá desde 'l 2 d' Octubre de de 1899.

Sortidas de Reus.—4'10, 9'00 matí, 2'32, 5'43 tarde.

Sortidas de Salou.—4'56, 10'49 matí, tarde 5'10 y 7'25 nit.

Través a vapor.—Sortidas de la estació: 11'20 7'50 nit.—Sortidas del Arrabal: 8'45 matí y 2'50 t.

Reus 26 de Septiembre 1899.

OBRA NOVA

Fills ilustres de Reus

DE

Francisco Gras y Elias

3 pessetas exemplar.—Se ven en aquesta impremta.